

တၢ်လီၤဆိတဒ်သီးလိာ်သး ဖဲတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါမၤလိ COVID-19 ကသံၣ်ဒိသဒါအပူၤ

062421 KAREN

ကသံၣ်ဒိသဒါသ့ၣ်တဖၣ် တၢ်မၤကွၢ်အိၤဒဲလဲၣ်

ကသံၣ်ဒိသဒါခဲလၢ် ဃုာ်ဒီး COVID-19 ကသံၣ်ဒိသဒါအသိသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဘၣ်လဲၤခိဖျါဝဲဒၣ် တၢ်ဃုသ့ၣ်ညါမၤကွၢ် ဒီးတၢ်သမံသမိးသ့ၣ်တဖၣ် (လၢဘၣ်အတၢ်ကိးအီၤလၢ တၢ်မၤကွၢ်လၢတၢ်ဆါဟံၣ်) ဒ်သီးကမၤလီၤတၢ်ဝဲလၢ တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ အပူၤဖျးဒီးတၢ်ဘၣ်ယီၣ် ဒီးအမၤတၢ် တချုးလၢ ပှၤဆဲးန့ၢ်အီၤဆူ ကမျၢၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်လၢ တၢ်မၤကွၢ်လၢတၢ်ဆါဟံၣ်အံၤ ကပၣ်ဃုာ်ဒီး ပှၤကရူၢ်လီၤဆိလိာ်သးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤဃုသ့ၣ်ညါမၤလိတၢ်သ့ၣ်တဖၣ် လိာ်ဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါ လၢလၢပှၤပှၤ ဒ်သီးကမၤလီၤတၢ်ဝဲလၢ ကသံၣ်ဒိသဒါအံၤ ပှၤဖျးဒီးတၢ်ဘၣ်ယီၣ် ဒီးမၤတၢ်လၢ ကရူၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ခဲလၢ် အဂီၢ်လီၤ. လီၤဆိဒၣ်တၢ် တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်လၢ COVID-19 အဂီၢ် မ့ၢ်လၢ ပှၤတဝါကလၢ်ဒုၣ်ဖဲသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ကွၢ်ဆါၣ်မံၢ်ဘၣ်တၢ်လိဝဲ တၢ်ဆါအံၤ ဒီးကသံၣ်ဒိသဒါအံၤ ကမၤစၢၤပှၤတဝါသ့ၣ်တဖၣ်လၢ ကလဲၤဆူညါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤကွၢ်အိၤလၢပှၤကမျၢၢ်ဖိဒ်သီးယၤခါ?

ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် နကအိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ယီၣ် ဘၣ်ဃးဒီး COVID-19 ကသံၣ်ဒိသဒါအံၤ မ့ၢ်တၢ်မၤကွၢ်အိၤလၢ ပှၤလၢအအိၣ်ဒီး ကလၢ်ဒုၣ်လီၤစၢၤ မ့တမ့ၢ် ကလၢ်ဒုၣ် ဒ်သီးန့ၢ် မ့တမ့ၢ် ပှၤလၢအိၣ်ဒီး တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ ဒ်သီးန့ၢ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

နမ့တမ့ၢ်ဘၣ်ပှၤဝါဖဲဖဲန့ၣ်, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် နကတူၢ်ဘၣ် တၢ်ဘၣ်ယီၣ်လီၤလီၤဆိဆိ ဘၣ်ဃးတၢ်ဆဲးကသံၣ်ဒိသဒါ တဖၣ်အံၤလီၤ. ကသံၣ်ကသီ လၢအနီၤဖးကလၢ်ဒုၣ် လၢအပူၤကွၢ်ဒ် ဒီး အခဲအံၤ မ့ၢ်တၢ်အနီၤကီၢ်လီၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် နကဆိကမိၣ်လၢ ကသံၣ်ဒိသဒါတဖၣ် ဒီး တၢ်မၤအကျါအကွၢ်လၢအမၤဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်အံၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢ အမၤဟးဂီၢ်တၢ် နပှၤတဝါအတၢ်န့ၢ်လၢအပူၤကွၢ်အံၤ မ့ၢ်နန့ၢ်အံၤသ့တသ့ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သ့ၣ်လီၤကွၢ် တၢ်န့ၣ်

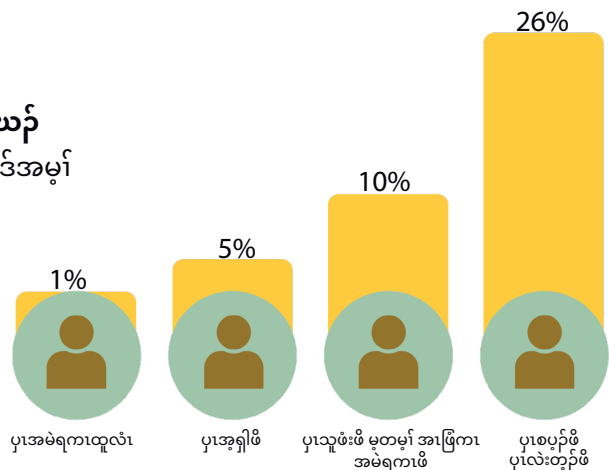
ကသံၣ်ဒိသဒါ သၢကလၢ် - Pfizer/BioNTech, Moderna ဒီး Johnson & Johnson - အံၤ ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်လဲၤ တၢ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်လၢဂီၢ်ဂီၢ်အတၢ်စူး ကါအဂီၢ် (EUA) ခိဖျါ တၢ်ပၤဆူၣ်ရဲၣ်ကျါ တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ် ဒီးကသံၣ်ကသီ (FDA) လၢတၢ်ကစူးကါအံၤဖဲ ကီၢ်အမဲရကၢအပူၤန့ၣ်လီၤ. ကသံၣ်ဒိသဒါ အဂၢၢ် အါန့ၢ် တကယၤကလၢ်အံၤ အိၣ်ဖဲတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် အပတီၢ် လီၤဆိသ့ၣ်တဖၣ် လၢဟံၣ်ခိၣ်ဒီဖျါန့ၣ်လီၤ. ဖျါလၢ တၢ်ကတူၢ်လိာ်အါထီၣ် အံၤ လၢခါဆူညါန့ၣ်လီၤ.

လၢ COVID-19 ကသံၣ်ဒိသဒါအဂီၢ်န့ၣ်, ပှၤဃုသ့ၣ်ညါတၢ်ဖိသ့ၣ် တဖၣ်ကွၢ်ကျဲးစးဝဲဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ဒ်သီးကဒီးန့ၢ်ကွၢ် ပှၤတဝါ အတၢ်န့ၢ်န့ၢ် ဒီးဃုာ်ဒီး န့ၢ်ပှၤမ့ၢ်သးမၤကလီတၢ်ဖိလၢအလီၤဆိလိာ်သးသ့ၣ်တဖၣ်လၢအတၢ်မၤလိတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဒုးပၣ်ဃုာ်ကလၢ်ဒုၣ်လီၤစၢၤ, ကလၢ်ဒုၣ်, သးန့ၣ် ဃုာ်ဒီးဆူၣ်ချ့, တၢ်အိၣ်သးလၢအလီၤဆိလိာ်သးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလိသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီးပှၤလၢအလီၤဆိလိာ်သးသ့ၣ်တဖၣ်အါန့ၣ် ဒီးကသံၣ်ဒိသဒါအတၢ်မၤလိလၢဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢအပူၤကွၢ်အဂၢၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤပၣ်ဃုာ်မၤသကိးတၢ်ဖဲတၢ်မၤလိပူၤ အတၢ်ဟံၣ်ဖျါကျါ ကျိအံၤဖျါဒ် U.S ထံဖဲကီၢ်ဖိနီၣ်ဂံၢ်ခဲလၢ်ဟံၣ်ဖျါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဃုသ့ၣ်ညါမၤလိ Pfizer ကသံၣ်ဒိသဒါ

ပှၤခဲလၢ်လၢအပၣ်ဃုာ်ဖဲ တၢ်ဃုသ့ၣ်ညါမၤလိ အပတီၢ် 3 - 45,000 ဂၤဃာ်ဃာ်

ပှၤအမဲရကၢပှၤဟံၣ်ဖျါမၤသကိးတၢ်ဖဲ 30% ဃာ်ဃာ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အီၤဒ်အမ့ၢ် ပှၤတမ့ၢ်ပှၤဝါဖဲဖဲ (ဟံၣ်ခိၣ်ဒီဖျါပတီၢ် 44%)

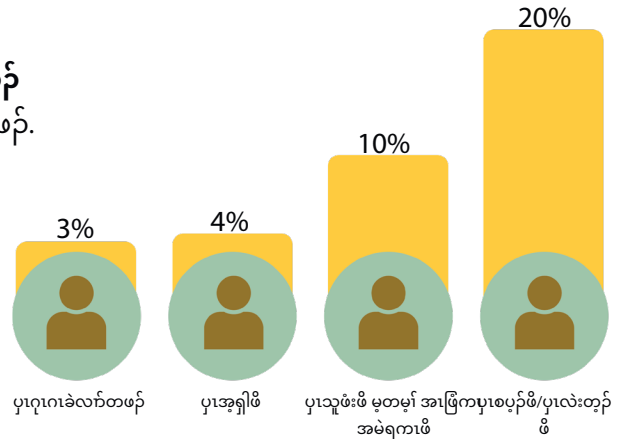
(ဟံၣ်ခိၣ်ဒီဖျါ ကလၢ်ဒုၣ်လီၤစၢၤ မ့တမ့ၢ် ကလၢ်ဒုၣ်ကရူၢ် ဒ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အံၤဖဲ တၢ်ဃုသ့ၣ်ညါမၤလိအပူၤအသိး.)

ပှၤ 46% ဃာ်ဃာ်အံၤ အိၣ်ဒီးဆူၣ်ချ့တၢ်အိၣ်သး အစၢၤတၢ်တခါ လၢအမၤအါထီၣ် COVID-19 တၢ်ဆါ အတၢ်ဘၣ်ယီၣ် လၢအပၣ်ဃုာ်ဒီး - တၢ်ဘီၣ်တလၢ, သွံၣ်ဆါဆိၣ်ဆါ, ဒီး ပသီၣ်တၢ်ဆါလၢအကဲထီၣ်ဒီးသးအမၤမ့ၢ်.

ပှၤလၢအပၣ်ဃုာ်ဖဲ တၢ်ဃုသ့ၣ်ညါမၤလိအပူၤန့ၣ် သးန့ၢ်အိၣ်ဝဲ 12 - 56 ဆူအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဃုသ့ၣ်ညါမၤလိ Moderna ကသံၣ်ဒိသဒါ

ပုၤခဲလၢာ်လၢအပၢ်ဃုာ်ဖဲ တၢ်ဃုသ့ၣ်ညါမၤလိ အပတီၢ် 3 - 30,000 ဂၤဃုာ်ဃုာ်
ပုၤဟံၣ်ဃုာ်မၤသကိးတၢ် 37% ဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အိၣ်ဒါအမ့ၢ် ပုၤတမ့ၢ်ပုၤဝါဖဲဖဲတဖၣ်.

(ကလုာ်ဒုၣ်လီၤစၢၤ မ့တမ့ၢ် ကလုာ်ဒုၣ်ကရူၢ် ဒ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တုၢ်အိၣ်ဖဲ တၢ်ဃုသ့ၣ်ညါမၤလိအပူၤအသိး.)

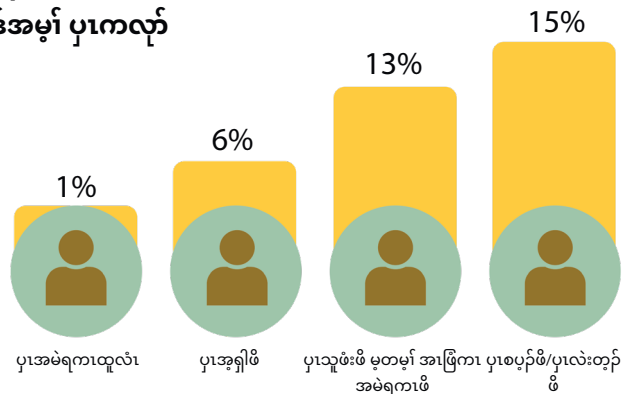
ပုၤ 22% ဃုာ်ဃုာ်အံၤ အိၣ်ဒီးဆူၣ်ချ့တၢ်အိၣ်သး အစ့တၢ်တခါ လၢအမၤအါထီၣ် COVID-19 တၢ်ဆါ အတၢ်ဘၣ်ယိၣ် လၢအပၢ်ဃုာ်ဒီး - တၢ်ဘီၣ်တလၢ, သွံၣ်ဆါဆံၣ်ဆါ, သးဖျါတၢ်ဆါ, ပသိၣ်တၢ်ဆါလၢအကဲထီၣ်ဒီးသးအဖၤမ့ၢ် ဒီး သ့ၣ်တၢ်ဆါ.

ပုၤလၢအပၢ်ဃုာ်ဖဲ တၢ်ဃုသ့ၣ်ညါမၤလိအပူၤန့ၣ် သးန့ၣ်အိၣ်ဝဲ 18 - 65 ဆူအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဃုသ့ၣ်ညါမၤလိ Johnson & Johnson ကသံၣ်ဒိသဒါ

ပုၤခဲလၢာ်လၢအပၢ်ဃုာ်ဖဲ တၢ်ဃုသ့ၣ်ညါမၤလိ အပတီၢ် 3 - 44,000 ဂၤဃုာ်ဃုာ်

ပုၤအမဲရကၤပုၤဟံၣ်ဖျါမၤသကိးတၢ်ဖဲ 35% ဃုာ်ဃုာ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အိၣ်ဒါအမ့ၢ် ပုၤကလုာ်ဒုၣ်ဖဲ (ဟံၣ်ခိၣ်ဒိဖျါန့ၣ်ပတီၢ် 76%)

(ကလုာ်ဒုၣ်လီၤစၢၤ မ့တမ့ၢ် ကလုာ်ဒုၣ်ကရူၢ် ဒ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တုၢ်အိၣ်ဖဲ တၢ်ဃုသ့ၣ်ညါမၤလိအပူၤအသိး.)

ပုၤ 41% ဃုာ်ဃုာ်အံၤ အိၣ်ဒီးဆူၣ်ချ့တၢ်အိၣ်သး အစ့တၢ်တခါ လၢအမၤအါထီၣ် COVID-19 တၢ်ဆါ အတၢ်ဘၣ်ယိၣ် လၢအပၢ်ဃုာ်ဒီး သွံၣ်ထီၣ်တၢ်ဆါ, သွံၣ်ဆါဆံၣ်ဆါ, ဒီး တၢ်ဘီၣ်တလၢတၢ်ဆါ.

ပုၤလၢအပၢ်ဃုာ်ဖဲ တၢ်ဃုသ့ၣ်ညါမၤလိအပူၤန့ၣ် သးန့ၣ်အိၣ်ဝဲ 18 - 65 ဆူအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကသံၣ်ဒိသဒါလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲအံၤ ခဲလၢာ်အံၤ ပူၤဖျါဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ် ဒီးတုၤလီၤတီၤလီၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်ကသံၣ်အဂၤတဖၣ်အသိးန့ၣ်, ကသံၣ်ကသီ ပုၤစံးနီးတဖၣ်အံၤ မၤတၢ်ဃီထံသ့ၣ်ညါဒီးဆူၣ်ညါ ဘၣ်ဃး ကသံၣ်ဒိသဒါ အတၢ်ပူၤဖျါဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ် အတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ် မၤတၢ်အံၤ ခီဖျါ တၢ်ပူၤဖျါဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်အတၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ် အကျါအကွၢ် လၢအဘၣ်တၢ်ကိးအိၣ်လၢ V-Safe န့ၣ်လီၤ. ခီဖျါတၢ်မၤဒ်သိးအံၤ အဃီန့ၣ် အဝဲသ့ၣ် ဃုသ့ၣ်ညါ ဒီးဟံၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်ဘၣ်ယိၣ်လၢ တကဲထီၣ်ညီန့ၣ်ဒ်လၢ ဒ်တၢ်ဆဲးကသံၣ်ဒိသဒါ အံၤ ဆူပုၤလၢအကကွဲၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကသံၣ်ဒိသဒါအံၤ ကမၤစၢၤဒိသဒါန့ၣ် ဒီး တြီၤဃာ်တၢ်ရၤလီၤ COVID-19 န့ၣ်လီၤ. ပဟ့ၣ်ကူၣ်လၢ နကဆဲး COVID-19 ကသံၣ်ဒိသဒါ လၢအဆိအချ့ တသ့ဖဲအသ့န့ၣ်လီၤ.